

Asia: VN/10783/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten hankkeiden etusijasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kainuun liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto pyydettyinä. Esitämme kantanamme seuraavia huomioita luonnokseen hallituksen esitykseksi, jota pääosin pidämme hyvänä.

Kainuun liitto tukee esitystä, jonka mukaan kansalliseksi kriittisten raaka-aineiden yhteyspisteviranomaiseksi säädettäisiin Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, joka hoitaisi tehtävää valtakunnallisesti. Kansallista tehtävää hoitavan viranomaisen on hallittava toimialan paikalliset olosuhteet mahdollisimman hyvin. Malminetsintää tehdään ja otollisimmat malmiesiintymät sijaitsevat erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa.

Hallituksen esitysluonnoksen yksi keskeisistä ehdotuksista on, että yhteyspisteviranomaisen saisi lain myötä oikeuden pidentää kriittisten raaka-aineiden asetuksessa säädetyjä strategisten hankkeiden käsittelylle asetettuja määräaikoja. Tuo sama asetus mahdollistaa myös kansallisesti lyhyempien määräaikojen asettamisen lupamenettelylle, mikä kuitenkin vain todetaan lakiesityksen muita toteuttamisvaihtoehtoja esittelevässä osassa, mutta sen soveltamisen mahdollisuutta Suomessa ei esityksessä valitettavasti käsitellä.

Strategiset hankkeet voivat jo nykyisen lain puitteissa saada etusijan lupamenettelyssä (s. 10). Tässä yhteydessä on perusteltua ilmaista selkeä tahtotila etusijan järjestämisestä strategisille hankkeille lupamenettelyssä; tulee käynnistää tarvittavat kansalliset, jotta mahdollistetaan kaikille strategisille hankkeille etusija lupamenettelyssä ja tulee käynnistää sen edellyttämät kansalliset lainsäädäntömuutokset.

Investointien edistämiseksi luvitusprosesseja tulisi Suomessa kaikin keinoin lyhentää ja ottaa lakiesityksen mukaisia määräaikojen pidennyksiä käyttöön vain erittäin harkiten. Määräaikojen

pidentämisen mahdollistaminen todetaan lakiesityksessä erittäin tiiviisti ilman, että avataan otsikkotasosta listaa pidemmälle meneviä perusteluja esitykselle. Nyt esitettävä mahdollisuus määräaikojen pidentämiselle jää lakiesityksessä näin ollen varsin puutteellisesti perustelluksi.

On hyvä, että esityksessä YVA-menettelyä koskevaa määräaikojen pidentämismahdollisuutta ei esitetä otettavaksi käyttöön. Valtion aluehallinnon uudistuksen edetessä ja yhden luukun mallia valmisteltaessa on myös hyvä pitää huolta siitä, ettei lupahakemuksen täydelliseksi toteamista edeltävä aika veny investointien edistämisen näkökulmasta liian pitkäksi, vaikka varsinainen lupamenettely saataisiinkin sujuvaksi.

Strategisten hankkeiden lupamenettelyjen koskevat määräajat -luvussa (s.9) kuvataan, miten käsittelyaikatavoitteet ovat ylittyneet vireillä olevien asioiden suuren määrän vuoksi. Tämä pitää huomioida niin, että yhteyspisteviranomaiseksi säädettävä Pohjois-Suomen aluehallintovirasto saa riittävän nopeat lupakäsittelyt mahdollistavat resurssit toimintaansa. Viranomaistoimintaan kohdennettavat runsaatkin resurssit tulevat yhteiskunnalle moninkertaisesti takaisin käynnistyvien strategisten hankkeiden tuomana taloudellisena ja kestäväen kehityksen lisäarvona.

Kainuun liitto kantaa huolta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston mahdollisuudesta hoitaa laissa määrätyt ja muut viranomaistehtävät resurssiensa puitteissa. Yhteyspisteviranomaisen resurssien lisäämistä kannattaisi harkita esitettyä enemmän, mikäli halutaan saavuttaa maan hallituksen kannatettavat tavoitteet lupamenettelyn sujuvoittamisesta ja investointien edistämisestä.

Kainuun liitto Kirjaamo
Kainuun liitto - Riikka Pirkkalainen, maakuntajohtaja